A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2018. november 13.*

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – 1560/2003/EK rendelet – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – Feltételek és eljárási szabályok – Menedékkérő átvétele, illetve visszavétele iránti megkeresés – A megkeresett tagállam elutasító válasza – Ismételt vizsgálat iránti megkeresés – Az 1560/2003 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése – Válaszadási határidő – Lejárat – Joghatások”

A C-47/17. és C-48/17. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Rechtbank Den Haag (hágai bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2017. február 1-jén és 3-án érkezett, 2017. január 23-i és 26-i határozataival terjesztett elő az

X (C-47/17),

X (C-48/17)

és

a **Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, J.-C. Bonichot, M. Vilaras és F. Biltgen tanácselnökök, Juhász E., M. Ilešič (előadó), J. Malenovský, E. Levits, L. Bay Larsen és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: L. Carrasco Marco tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. január 16-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– X (C-47/17) képviseletében C. C. Westermann-Smit advocaat,

– X (C-48/17) képviseletében D. G. J. Sanderink és A. Khalaf advocaten,

– a holland kormány képviseletében K. Bulterman és L. Noort, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

– a német kormány képviseletében T. Henze és R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,

– a magyar kormány képviseletében Tátrai M. M., Fehér M. Z. és Koós G., meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság kormánya képviseletében S. Brandon, R. Fadoju és C. Crane, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: D. Blundell barrister,

– a svájci kormány képviseletében E. Bichet, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében G. Wils és M. Condou-Durande, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. március 22-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a 2014. január 30-i 118/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelettel (HL 2014. L 39., 1. o.) módosított, az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2003. szeptember 2-i 1560/2003/EK bizottsági rendelet (HL 2003. L 222., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 200. o.; helyesbítés: HL 2006. L 215., 48. o.; a továbbiakban: végrehajtási rendelet) 5. cikke (2) bekezdésének értelmezésére vonatkoznak.

2 E kérelmeket két menedékkérő és a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (biztonsági és igazságügyi államtitkár, Hollandia; a továbbiakban: államtitkár) között folyamatban lévő jogvitákban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az Eurodac-rendelet

3 A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló 604/2013/EU rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról, továbbá a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagy méretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló 1077/2011/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 603/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 1. o.; a továbbiakban: Eurodac-rendelet) 9. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Az egyes tagállamok a lehető leghamarabb, de legkésőbb a 604/2013/EU rendelet 20. cikkének (2) bekezdésében meghatározott nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásától számított 72 órán belül ujjlenyomatot vesznek minden, a 14. életévét betöltött nemzetközi védelmet kérelmező személy valamennyi ujjáról, és […] továbbítják a központi rendszerbe.

[…]

(3) A tagállam által továbbított […] ujjlenyomatadatokat […] automatikusan összehasonlítják a más tagállamok által továbbított és a központi rendszerben tárolt ujjlenyomatadatokkal.

[…]

(5) A központi rendszer a találatot, illetve az összehasonlítás negatív eredményét automatikusan továbbítja a származási hely szerinti tagállam felé. […]

[…]”

4 Az Eurodac-rendelet 14. cikke szerint:

„(1) Az egyes tagállamok haladéktalanul ujjlenyomatot vesznek a 14. életévét betöltött valamennyi olyan harmadik országból érkező harmadik országbeli állampolgártól vagy hontalan személytől, akit az illetékes ellenőrző hatóságok az illető tagállam szárazföldi, légi vagy tengeri határainak jogellenes átlépése miatt elfogtak, és nem toloncoltak vissza, illetve aki a tagállamok területén marad és nincs őrizetben, elzárás, vagy fogvatartás alatt az elfogás és a visszairányítási határozat alapján történő kiutasítása közötti teljes időszakban.

(2) Az érintett tagállamok – a lehető leghamarabb, és az elfogás időpontjától számított legfeljebb 72 órán belül – továbbítják a központi rendszerhez az (1) bekezdésben említett vissza nem toloncolt harmadik országbeli állampolgárra vagy hontalan személyre vonatkozó […] adatokat […]

[…]”

A „Dublin III” rendelet

5 Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.; a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) (4), (5), (7) és (12) preambulumbekezdése értelmében:

„(4) [Az Európai Tanács által az 1999. október 15–16-i tamperei rendkívüli ülésén elfogadott] következtetések azt is megállapították, hogy [a közös európai menekültügyi rendszernek] rövid időn belül ki kell terjednie egy világos és alkalmazható módszer kialakítására is a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása céljából.

(5) E módszernek mind a tagállamok, mind az érintett személyek vonatkozásában tárgyilagos és méltányos szempontokon kell alapulnia. Lehetővé kell tennie különösen a felelős tagállam gyors meghatározását, hogy a nemzetközi védelem megadására vonatkozó eljáráshoz való hatékony hozzáférés biztosított legyen, és a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe.

[…]

(7) Az Európai Tanács a Stockholmi Programban ismételten megerősítette, hogy elkötelezett azon célkitűzés végrehajtása mellett, hogy az [EUMSZ 78. cikkel] összhangban legkésőbb 2012-ig egy közös és szolidáris védelmi területet hozzon létre a nemzetközi védelemben részesülő személyek

számára. Hangsúlyozta továbbá, hogy a dublini rendszer továbbra is a közös európai menekültügyi rendszer létrehozásának egyik sarokkövét jelenti, mivel egyértelműen megállapítja a tagállamok hatásköreit a nemzetközi védelem iránti kérelmek megvizsgálásával kapcsolatban.

[…]

(12) Emellett a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet [(HL 2013. L 180., 60. o.)] is alkalmazni kell, az e rendeletben szabályozott eljárási biztosítékokra vonatkozó rendelkezések sérelme nélkül, figyelembe véve az említett irányelv alkalmazására vonatkozó korlátozásokat is.”

6 A „Dublin III” rendelet 2. cikkének d) pontja értelmében e rendelet alkalmazásában „nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálása” alatt „a nemzetközi védelem iránti kérelem illetékes hatóságok általi megvizsgálása vagy a hatóságok azzal kapcsolatos határozata és döntése [értendő] a 2013/32/EU irányelvvel, valamint a 2011/95/EU irányelvvel összhangban, a felelős tagállam e rendelet szerinti meghatározására irányuló eljárás kivételével”.

7 A „Dublin III” rendelet 3. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik:

„Amennyiben az e rendeletben felsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem jelölhető ki felelősként, a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásáért [helyesen: megvizsgálásáért] azon tagállam felelős, amelynél először nyújtották be azt.

Amennyiben egy kérelmezőt lehetetlen az elsődlegesen felelősnek kijelölt tagállamnak átadni, mivel megalapozott okokból feltételezhető, hogy az adott tagállamban a menekültügyi eljárásnak és a kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételeknek szisztematikus hiányosságai vannak, aminek eredményeként az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód kockázata áll fenn, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam tovább vizsgálja a III. fejezetben meghatározott feltételeket annak megállapítása érdekében, hogy egy másik tagállam kijelölhető-e felelős tagállamnak.

Amennyiben az átadás e bekezdés értelmében nem lehetséges egyetlen, a III. fejezetben meghatározott feltételek alapján kijelölt tagállamnak sem, illetve annak az első tagállamnak sem, amelyben a kérelem benyújtásra került, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam lesz a felelős tagállam.”

8 A „Dublin III” rendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Amennyiben az e rendelet 22. cikke (3) bekezdésében említett két listán ismertetett közvetlen vagy közvetett bizonyíték alapján, beleértve a [Eurodac-] rendeletben említett adatokat, megállapítást nyer, hogy a kérelmező harmadik országból érkezve szabálytalanul lépte át egy tagállam határát szárazföldön, tengeri vagy a légi úton, az a tagállam felelős a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért, amelynek területére így lépett be. Ez a felelősség 12 hónappal a jogellenes határátlépést követően megszűnik.”

9 A „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A 3. cikk (1) bekezdésétől eltérve minden tagállam határozhat úgy, hogy megvizsgálja a valamely harmadik országbeli állampolgár, vagy egy hontalan személy által hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az e rendeletben megállapított feltételek szerint nem felelős.

[…]”

10 Az említett rendelet 18. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az e rendelet szerint felelős tagállam köteles:

a) a 21., 22. és 29. cikkben megállapított feltételek mellett átvenni azt a kérelmezőt, aki egy másik tagállamban nyújtotta be kérelmét;

b) a 23., 24., 25. és 29. cikkben megállapított feltételek mellett visszavenni azt a kérelmezőt, aki egy másik tagállamban nyújtotta be kérelmét és akinek a kérelme még elbírálás alatt áll [helyesen: akinek a kérelme vizsgálat alatt áll, és egy másik tagállamban kérelmet nyújtott be], vagy aki tartózkodásra jogosító engedély nélkül tartózkodik egy másik tagállam területén; vagy aki tartózkodásra jogosító engedély nélkül tartózkodik egy másik tagállam területén;

[…]

(2) A felelős tagállam az (1) bekezdés a) és b) pontjának hatálya alá tartozó esetekben megvizsgálja a kérelmező által benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet vagy befejezi annak vizsgálatát.

[…]”

11 Ugyanezen rendelet 20. cikkének (1) és (5) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárás azonnal kezdetét veszi, amint a nemzetközi védelem iránti kérelmet először benyújtják a tagállamhoz [helyesen: valamely tagállamhoz].

[…]

(5) Azt a kérelmezőt, aki egy másik tagállamban tartózkodásra jogosító engedély nélkül tartózkodik vagy aki ott nyújt be nemzetközi védelem iránti kérelmet azt követően, hogy egy másik tagállamban benyújtott első kérelmét a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárás során visszavonta, a 23., 24., 25. és 29. cikkben megállapított feltételek szerint visszafogadja az a tagállam, amelyben a nemzetközi védelem iránti kérelmet először benyújtotta, azzal a céllal, hogy a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytassa.

[…]”

12 A „Dublin III” rendelet 21. cikke szerint:

„(1) Amennyiben az a tagállam, amelyben nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be, úgy véli, hogy egy másik tagállam felelős a kérelem megvizsgálásáért, haladéktalanul, de minden esetben a 20. cikk (2) bekezdése értelmében benyújtott kérelem időpontját követő három hónapon belül megkeresheti e másik tagállamot, hogy vegye át a kérelmezőt.

Az első albekezdéstől eltérően, [az Eurodac-] rendelet 14. cikke alapján nyilvántartott adatokra vonatkozó Eurodac-találat esetén a megkeresést az említett rendelet 15. cikke (2) bekezdésének megfelelően a találat beérkezését követő két hónapon belül be kell nyújtani.

Amennyiben a kérelmező átvétele iránti megkeresésre az első és második albekezdésben meghatározott időszakon belül nem kerül sor, a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért az a tagállam felelős, ahol a kérelmet benyújtották.

(2) A megkereső tagállam sürgős választ kérhet olyan esetekben, amikor a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtására a belépési vagy tartózkodásra jogosító engedély elutasítását, jogtalan tartózkodás miatt letartóztatást vagy kiutasítást elrendelő határozat kézbesítését vagy végrehajtását követően került sor.

A megkereső tagállam a megkeresésben kifejti a sürgős választ igénylő indokokat, és megjelöli azt az időtartamot, amelyen belül választ vár. Ezen időtartam nem lehet rövidebb egy hétnél.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett esetekben a kérelmezőnek egy másik tagállam által történő átvétele iránti megkeresést formanyomtatványon kell előterjeszteni, amelynek tartalmaznia kell a 22. cikk (3) bekezdésében említett két listán szereplő bizonyítékokat és közvetett bizonyítékokat, és/vagy a kérelmező nyilatkozatának olyan lényeges elemeit, amelyek alapján a megkeresett tagállam ellenőrizheti, hogy az e rendeletben megállapított feltételek alapján felelős-e.

A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján elfogadja az átvétel iránti megkeresések elkészítésének és benyújtásának egységes feltételeit. […]”

13 A „Dublin III” rendelet 22. cikke így rendelkezik:

„(1) A megkeresett tagállam elvégzi a szükséges ellenőrzéseket, és a kérelmező átvétele iránti megkeresésről annak kézhezvételétől számított két hónapon belül határozatot hoz.

[…]

(3) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján összeállítja és időszakosan felülvizsgálja [a] bizonyítékok és közvetett bizonyítékok releváns elemeit megjelölő két listát. […]

[…]

(6) Amennyiben a megkereső tagállam a 21. cikk (2) bekezdésének rendelkezései szerint sürgős eljárást kért, a megkeresett tagállam mindent megtesz a megjelölt határidő betartására. Kivételes esetekben, ha bizonyítható, hogy a kérelmező átvétele iránti megkeresés megvizsgálása különösen összetett, a megkeresett tagállam válaszolhat a megjelölt határidőt követően, de minden esetben egy hónapon belül. Ilyen esetekben a megkeresett tagállamnak az eredetileg megjelölt határidőn belül értesítenie kell a megkereső tagállamot a válasz elhalasztására vonatkozó határozatáról.

(7) Az (1) bekezdésben említett két hónapos határidő és a (6) bekezdésben említett egy hónapos határidő be nem tartása a kérelem elfogadásával egyenértékű, és az adott személy átvételének kötelezettségét vonja maga után, beleértve a megérkezésével kapcsolatos megfelelő intézkedések meghozatalára vonatkozó kötelezettséget.”

14 A „Dublin III” rendelet 23. cikke a következőket írja elő:

„(1) Amennyiben az a tagállam, amelyben a 18. cikk (1) bekezdésének b), c) vagy d) pontjában említett személy új nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, úgy véli, hogy – a 20. cikk (5) bekezdése, valamint a 18. cikk (1) bekezdésének b), c), vagy d) pontja szerint – egy másik tagállam felelős, megkeresheti e másik tagállamot, hogy vegye vissza a kérelmezőt.

(2) A visszavétel iránti megkeresést haladéktalanul, de minden esetben az [Eurodac-] rendelet 9. cikkének (5) bekezdése szerinti Eurodac-találat beérkezését követő két hónapon belül kell megtenni.

Ha a visszavétel iránti megkeresés az Eurodac-rendszerből kapott adatoktól eltérő bizonyítékon alapul, a 20. cikk (2) bekezdése értelmében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának időpontját követő három hónapon belül el kell küldeni a megkeresett tagállamnak.

(3) Amennyiben a visszavétel iránti megkeresésre nem kerül sor a (2) bekezdésben meghatározott határidőkön belül, a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért az a tagállam felelős, amelyben az új kérelmet benyújtották.

(4) A visszavétel iránti megkeresést formanyomtatványon kell benyújtani, mellékelve a 22. cikk (3) bekezdésében említett két listában leírt bizonyítékokat vagy közvetett bizonyítékokat és/vagy az érintett személy nyilatkozatainak olyan lényeges elemeit, amelyek alapján a megkeresett tagállam hatóságai ellenőrizni tudják, hogy az adott tagállam-e a felelős az e rendeletben meghatározott feltételek alapján.

A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján elfogadja a visszavétel iránti megkeresések elkészítésének és benyújtásának egységes feltételeit. […]”

15 A „Dublin III” rendelet 25. cikke szerint:

„(1) A megkeresett tagállam elvégzi a szükséges ellenőrzéseket, és haladéktalanul, de minden esetben a megkeresés beérkezésének időpontjától számított egy hónapon belül határozatot hoz az érintett személy visszavétele iránti megkeresésről. Amennyiben a megkeresés az Eurodac-rendszerből származó adatokon alapul, ez a határidő két hétre csökken.

(2) Az egy hónapos határidő vagy az (1) bekezdésben említett kéthetes határidő be nem tartása a kérelem elfogadását jelenti, és az érintett személy visszavételének kötelezettségét vonja maga után, ideértve a megérkezésével kapcsolatos megfelelő intézkedésekre vonatkozó rendelkezéseket is.”

16 A „Dublin III” rendelet 29. cikke a következőket írja elő:

„(1) A kérelmezőnek […] a megkereső tagállam részéről a felelős tagállamnak történő átadása a megkereső tagállam nemzeti joga szerint történik az érintett tagállamok egymás közötti konzultációját követően, a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban, de legkésőbb hat hónappal az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés másik tagállam általi elfogadását, vagy a […] halasztó hatály esetén hat hónappal a fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos jogerős határozatot követően.

[…]

(2) Amennyiben az átadásra nem kerül sor a hat hónapos határidőn belül, a felelős tagállam mentesül az érintett személy átvételére vagy visszavételére vonatkozó kötelezettség alól, és a felelősség a megkereső tagállamra hárul. E határidő legfeljebb egyéves időtartamra meghosszabbítható, ha az átadásra az érintett személy szabadságvesztése miatt nem kerülhetett sor, illetve legfeljebb tizennyolc hónapra, ha az érintett személy ismeretlen helyen tartózkodik.

[…]”

17 A „Dublin III” rendelet II. mellékletében szereplő megfelelési táblázat szerint az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 50., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.; a továbbiakban: „Dublin II” rendelet), amelyet a „Dublin III” rendelet hatályon kívül helyezett és annak helyébe lépett, 18. cikke és 20. cikkének (1) bekezdése megfelel ez utóbbi rendelet 22. cikkének, illetve 25. cikke (1) bekezdésének.

A végrehajtási rendelet

18 A végrehajtási rendeletet preambuluma értelmében ezt „a [Dublin II] rendeletre, és különösen annak 15. cikke (5) bekezdésére, 17. cikke (3) bekezdésére, 18. cikke (3) bekezdésére, 19. cikke (3) és (5) bekezdésére, 20. cikke (1), (3) és (4) bekezdésére és 22. cikke (2) bekezdésére” tekintettel fogadták el.

19 A végrehajtási rendelet 5. cikke kimondja:

„(1) Amennyiben az ellenőrzések elvégzése után a megkeresett tagállam úgy véli, hogy a benyújtott bizonyítékok nem alapozzák meg felelősségét, a megkereső tagállamnak küldött elutasító válasza teljeskörűen és részletesen megindokolja a visszautasítást.

(2) Amennyiben a megkereső tagállam úgy véli, hogy a visszautasítás tévedésen alapul, vagy ha kiegészítő bizonyítékkal rendelkezik, amelyek benyújthatásra [helyesen: benyújtásra] alkalmasak, kérheti megkeresésének ismételt vizsgálatát. Ezzel a lehetőséggel az elutasító válasz kézhezvételétől számított három héten belül élhet. A megkeresett tagállam törekszik arra, hogy két héten belül választ adjon. Ez a kiegészítő eljárás semmilyen esetben sem hosszabbítja meg a [„Dublin II”] rendelet 18. cikkének (1) és (6) bekezdésében és 20. cikke (1) bekezdésének b) pontjában megállapított határidőket.”

20 A végrehajtási rendelet X. mellékletének A. részében található egy tájékoztató a „Dublin III” rendeletről a nemzetközi védelmet kérelmezők számára. A „Mennyi időbe telik annak meghatározása, hogy mely ország felelős a kérelmem elbírálásáért? Mennyi időn belül kerül sor a kérelmem megvizsgálására?” cím alatt kifejtésre kerül, hogy „[a] dublini eljárás teljes időtartama, ameddig Önt át nem adjuk az adott országnak, rendes körülmények között legfeljebb 11 hónapot vehet igénybe. Menedékjog iránti kérelmét ilyenkor a felelős ország vizsgálja meg. Ez az időtartam ettől eltérő lehet akkor, ha Ön elrejtőzik a hatóságok elől, börtönben vagy őrizetben van, illetve fellebbezést nyújt be az átadási határozattal szemben.” E melléklet B. része, amely a dublini eljárás alá vont, nemzetközi védelmet kérelmezők számára tartalmaz tájékoztatást, e tekintetben részletesebben kifejti az átvétel vagy a visszavétel iránti kérelem benyújtására, e kérelem megválaszolására és az érdekelt fél átadására nyitva álló határidőt.

A holland jog

A közigazgatási eljárásról szóló általános törvény

21 Az Algemene wet bestuursrecht (a közigazgatási eljárásról szóló általános törvény) 4:17. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy amennyiben a közigazgatási hatóság nem dönt megfelelő időben egy kérelemről, kényszerítő bírságot kell fizetnie a kérelmező számára minden késedelemmel érintett nap után, ez az időtartam azonban nem haladhatja meg a 42 napot. E törvény 4:17. cikkének (2) bekezdése szerint a kényszerítő bírság összege napi 20 euró az első tizennégy késedelemmel érintett nap után, napi 30 euró a következő tizennégy késedelemmel érintett nap után és napi 40 euró a többi nap után. Az említett törvény 4:17. cikkének (3) bekezdése szerint az első nap, amelytől kezdve a kényszerítő bírság fizetendő, azon kéthetes határidő lejártának napja, amely a döntés meghozatalára előírt határidő lejártának, illetve a kérelmező által küldött felszólító levél közigazgatási hatóság általi átvételének másnapján kezdődik. Ugyanezen törvény 4:17. cikkének (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a megfelelő időben történő döntéshozatal elmulasztása miatt indított kereset előterjesztésének nincs felfüggesztő hatálya a kényszerítő bírságot illetően. A közigazgatási eljárásról szóló általános törvény 4:17. cikke (6) bekezdésének c) pontja értelmében a kényszerítő bírságot nem kell megfizetni, amennyiben a kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan vagy nyilvánvalóan megalapozatlan.

22 Az említett törvény 6:2. cikkének b) pontja a következőt írja elő:

„A keresetindításra és a panaszra vonatkozó törvényi rendelkezések alkalmazása szempontjából a megfelelő időben történő döntéshozatal elmulasztása határozatnak minősül.”

23 Ugyanezen törvény 6:12. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Keresetet akkor lehet benyújtani, amikor a közigazgatási hatóság nem hozott megfelelő időben döntést, és lejárt az a kéthetes határidő, amely annak a napnak a másnapján kezdődött, amikor az érdekelt fél írásban jelezte a közigazgatási hatóságnak a mulasztását.”

24 A közigazgatási eljárásról szóló általános törvény 8:55b. cikkének (1) bekezdése így szól:

„Amennyiben a keresetet a megfelelő időben történő döntéshozatal elmulasztása miatt indítják, a közigazgatási bíróság [e törvény] 8:54. cikke alapján a keresetlevél beérkezésétől és az [e törvény] 6:5. cikkében előírt feltételek teljesítésétől számított nyolchetes határidőn belül dönt, kivéve ha szükségesnek ítéli az ügy tárgyaláson történő vizsgálatát.”

25 A közigazgatási eljárásról szóló általános törvény 8:55c. cikke szerint:

„A közigazgatási bíróság kérelemre és a kereset megalapozottsága esetén megállapítja a fizetendő kényszerítő bírság összegét is.”

26 Az említett törvény 8:55d. cikkének (1) bekezdése alapján, ha a kereset megalapozott, és még nem közöltek semmilyen határozatot, a közigazgatási bíróság arra kötelezi a közigazgatási hatóságot, hogy az ítélet kézbesítésének napját követő naptól számított két héten belül közölje a határozatot. E cikk (2) bekezdése alapján a közigazgatási bíróság ítéletében további kényszerítő bírságot ír elő minden késedelemmel érintett nap után, amikor a közigazgatási hatóság késedelmesen hajtja végre az ítéletet.

A külföldiekről szóló törvény

27 A 2000. évi Vreemdelingenwetnek (a külföldiekről szóló 2000. évi törvény), az alapügy tényállására alkalmazandó változata (a továbbiakban: a külföldiekről szóló törvény) 30. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelmet nem vizsgálják meg, ha a „Dublini III” rendelet alapján megállapítást nyer, hogy egy másik tagállam felelős a kérelem vizsgálatáért.

28 A külföldiekről szóló törvény 42. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelem beérkezésétől számított hat hónapos határidőn belül kell határozatot hozni.

29 A külföldiekről szóló törvény 42. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az (1) bekezdésben előírt hat hónapos határidőt legfeljebb további kilenc hónappal meghosszabbíthatják, amennyiben:

„a) összetett ténybeli és/vagy jogi kérdéseket érintő ügyről van szó;

b) nagyszámú külföldi egyidejűleg nyújt be kérelmet, ami a gyakorlatban rendkívül megnehezíti az eljárás hat hónapos határidőn belüli lefolytatását; vagy

c) a kérelem vizsgálatának késedelme a külföldinek tudható be.”

30 A külföldiekről szóló törvény 42. cikkének (6) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelemmel összefüggésben e törvény 30. cikke alapján megvizsgálják azt a kérdést, hogy meg kell-e vizsgálni a kérelmet vagy sem, az e cikk (1) bekezdésében hivatkozott határidő csak akkor kezd el folyni, ha a „Dublin III” rendeletnek megfelelően megállapítást nyer, hogy a Holland Királyság felelős a kérelem vizsgálatáért.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-47/17. sz. ügy

31 2016. január 24-én az alapeljárás felperese, aki szír állampolgár, menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelmet nyújtott be az államtitkárhoz Hollandiában.

32 Az államtitkár ugyanezen a napon az Eurodac-adatbázisban találatot kapott a felperest illetően, amely szerint a felperes 2016. január 22-én nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be Németországban, amit azonban az érdekelt vitat.

33 2016. március 24-én az államtitkár a „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján megkeresést terjesztett elő a felperes visszavétele iránt a német hatóságoknál.

34 A 2016. április 7-i levélben a német hatóságok elutasították a visszavétel iránti megkeresést. E levél értelmében a német hatóságok egyelőre nemleges választ adtak a „Dublin III” rendelet 25. cikkének (1) bekezdésében előírt válaszadási határidő betartása érdekében, mivel a válaszadás további vizsgálatot igényelt Németországban, azzal hogy a holland hatóságok erre irányuló kérelem nélkül tájékoztatást kapnak.

35 2016. április 14-én az államtitkár ismételt vizsgálat iránti megkeresést nyújtott be a német hatóságokhoz, amelyre nem érkezett válasz.

36 2016. augusztus 29-i levelével az alapeljárás felperese arra kérte az államtitkárt, hogy vizsgálja meg kérelmét, és a német hatóságok 2016. április 7-i elutasítását tekintse véglegesnek. Az államtitkár érdemben nem válaszolt e kérelemre.

37 2016. november 17-én az alapeljárás felperese keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság előtt a menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelmét illetően a megfelelő időben történő döntéshozatal elmulasztása miatt, és kérte e bíróságtól, hogy a döntés elmulasztásának napjától kezdődően szabjon ki kényszerítő bírságot az államtitkárral szemben, valamint kötelezze arra, hogy az e bíróság által megállapított határidőn belül hozzon döntést, e kötelezettség elmulasztása esetén pedig írjon elő napi 100 euró további kényszerítő bírságot.

38 2016. december 22-én az államtitkár arról tájékoztatta a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy a német hatóságoknál előterjesztett visszavétel iránti megkeresést 2016. december 14-én visszavonta, valamint hogy az alapeljárás felperesének menedékjog iránti kérelmét ezentúl a *Nederlandse Algemene Asielprocedure* (holland általános menekültügyi eljárás) alapján vizsgálják meg.

39 Az alapeljárás felei között vitatott, hogy az a határidő, amelyen belül az államtitkárnak döntenie kellett az alapeljárás felperese által 2016. január 24-én benyújtott, a menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelemről, mindeközben lejárt-e.

40 Ebben a tekintetben az alapeljárás felperese többek között arra hivatkozik, hogy a „Dublin III” rendeletben a visszavételre irányuló eljárás tekintetében megállapított határidők lejárta után a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározásának már meg kell

történnie. Ha a megkeresett tagállam határidőn belül nemleges választ ad a visszavétel iránti megkeresésre, a felelősség ezen időponttól kezdve a megkereső tagállamra hárul. Ennélfogva a menedékjog iránti kérelem elbírálására nyitva álló hat hónapos határidő ekkor kezdődik. Mivel 2016. április 7-én a német hatóságok elutasították a visszavétel iránti megkeresést, ugyanezen időponttól fogva a Holland Királyság volt felelős az alapeljárás felperese menedékjog iránti kérelmének megvizsgálásáért, így az e kérelemmel kapcsolatos döntéshozatalra előírt határidő 2016. október 7-én lejárt.

41 Ezzel szemben, az államtitkár szerint az említett kérelem elbírálására nyitva álló határidő csak 2016. december 14-től kezdődött, amely időpontban a Holland Királyság megállapította, hogy ő a felelős annak megvizsgálásáért.

42 E körülmények között a Rechtbank Den Haag (hágai bíróság, Hollandia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A megkeresett tagállamnak a [»Dublin III«] rendelet és a [2013/32] irányelv céljára, tartalmára és hatályára figyelemmel kéthetes határidőn belül válaszolnia kell a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében előírt ismételt vizsgálat iránti megkeresésre?

2) Amennyiben az első kérdésre nemleges választ kell adni, akkor a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének utolsó mondatára figyelemmel alkalmazni kell-e a [»Dublin II«] rendelet 20. cikke (1) bekezdésének b) pontjában (azóta a [»Dublin III«] rendelet 25. cikkének (1) bekezdése) előírt legfeljebb egy hónapos határidőt?

3) Amennyiben az első és a második kérdésre nemleges választ kell adni, akkor a megkeresett tagállamnak a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében szereplő »törekszik« kifejezésre figyelemmel észszerű határidő áll-e rendelkezésére az ismételt vizsgálat iránti megkeresésre való válaszolásra?

4) Ha a megkeresett tagállamnak ténylegesen észszerű határidőn belül kell válaszolnia a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében előírt ismételt vizsgálat iránti megkeresésre, még észszerű határidőről van-e szó hat hónapnál hosszabb határidő lejárta után, mint az alapeljárás esetében? Amennyiben e kérdésre nemleges választ kell adni, akkor mi értendő »észszerű határidő« alatt?

5) Ha a megkeresett tagállam nem válaszol az ismételt vizsgálat iránti megkeresésre sem kéthetes, sem egy hónapos, sem pedig észszerű határidőn belül, akkor ebből milyen következtetéseket kell levonni? Ilyen esetben a megkereső tagállam felelős a külföldi által benyújtott menedékjog iránti kérelem érdemi vizsgálatáért, vagy a megkeresett tagállam?

6) Amennyiben úgy kell tekinteni, hogy a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében előírt ismételt vizsgálat iránti megkeresésre megfelelő időben adott válasz hiánya miatt a megkeresett tagállam válik felelőssé a menedékjog iránti kérelem érdemi vizsgálatáért, akkor a megkereső tagállamnak, vagyis az alapeljárás alperesének milyen határidőn belül kell közölnie ezt az információt a külföldivel?”

A C-48/17. sz. ügy

43 2015. szeptember 22-én az alapeljárás felperese, aki eritreai állampolgár, menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelmet nyújtott be az államtitkárhoz Hollandiában. Az Eurodac-adatbázis szerint 2015. június 9-én Svájcban már benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet. A Bírósághoz benyújtott ügyiratokból egyébiránt kitűnik, hogy az alapeljárás felperese 2015. május végén a Földközi-tengeren érkezett Olaszországba, ahol azonban nem vettek tőle ujjlenyomatot, és ahol nem nyújtott be nemzetközi védelem iránti kérelmet.

44 2015. november 20-án az államtitkár a „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján megkeresést terjesztett elő az alapeljárás felperesének visszavétele iránt a svájci hatóságoknál.

45 2015. november 25-én a svájci hatóságok elutasították ezt a megkeresést, azzal az indokkal, hogy a felperes által Svájcban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás keretében e hatóságok átvétel, illetve visszavétel iránti megkeresést terjesztettek az olasz hatóságok elé, amelyre nem érkezett válasz, így 2015. szeptember 1-jétől az Olasz Köztársaság vált a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelőssé.

46 2015. november 27-én az államtitkár megkeresést terjesztett elő az alapeljárás felperesének átvétele, illetve visszavétele iránt az olasz hatóságoknál.

47 Az olasz hatóságok 2015. november 30-án elutasították ezt a megkeresést.

48 2015. december 1-jén az államtitkár ismételt vizsgálat iránti kérelmet nyújtott be az olasz hatóságokhoz, 2016. január 18-án pedig emlékeztető levelet küldött e hatóságoknak.

49 2016. január 26-án az olasz hatóságok elfogadták az említett megkeresést.

50 A 2016. április 19-i határozatával az államtitkár elutasította az alapeljárás felperese által benyújtott, menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelem megvizsgálását, azzal az indokkal, hogy az Olasz Köztársaság felelős a kérelem megvizsgálásáért.

51 Az alapeljárás felperese keresetet indított e határozattal szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Ezenkívül azt kérte az ideiglenes intézkedésről határozó bírótól, hogy ideiglenes intézkedések útján tiltsa meg az államtitkárnak, hogy őt a keresetnek a kérdést előterjesztő bíróság általi elbírálásának napjától számított négyhetes határidő lejárta előtt kiutasítsa. A 2016. június 30-i végzésével az ideiglenes intézkedésről határozó bíró helyt adott ennek az ideiglenes intézkedés iránti kérelemnek.

52 Az alapeljárás felei között többek között vitatott, hogy az alperes felelőssé vált-e az alapeljárás felperese által benyújtott, menedékkérők tartózkodási engedélye iránti kérelem megvizsgálásáért amiatt, hogy az olasz hatóságok – miután először elutasították az államtitkár által benyújtott visszavétel iránti megkeresést – az előírt határidőn belül nem válaszoltak az ismételt vizsgálat iránti megkeresésre.

53 E körülmények között a Rechtbank Den Haag (hágai bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából hat kérdést terjeszt a Bíróság elé, amelyek lényegében megegyeznek a C-47/17. sz. ügyben előterjesztett kérdésekkel, mindamellett, hogy egyfelől a negyedik kérdésben említett határidő alatt a C-48/17. sz. ügyben szóban forgó helyzet tekintetében hét és fél hetes határidő értendő, másfelől pedig az ebben az ügyben előterjesztett ötödik kérdés csupán a kéthetes, illetve az észszerű határidő lejártának eshetőségét említi.

A Bíróság előtti eljárás

54 A Bíróság elnöke a 2017. február 13-i határozatával az eljárás írásbeli és a szóbeli szakaszának lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából egyesítette a C-47/17. és C-48/17. sz. ügyeket.

55 A C-47/17. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzata 105. cikkének (1) bekezdésében előírt gyorsított eljárás alkalmazását kérte. Ezt a kérelmet a Bíróság elnöke a 2017. március 15-i X-végzésében (C-47/17 és C-48/17, nem tették közzé, EU:C:2017:224) elutasította. Bár kezdetben úgy határoztak, hogy a jelen ügyeket a C-47/17. sz. ügy alapeljárásbeli felperesének helyzetére tekintettel soron kívül bírálják el, e felperes azonban az írásbeli észrevételeiben tájékoztatta a Bíróságot arról, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtását követően a holland hatóságok a menedékjog iránti kérelmét

számára kedvezően bírálták el, így az alapeljárás tárgyát már csak az e kérelem ügyében határidőn belül történő határozathozatal elmulasztása miatti pénzügyi ellentételezés képezi. Mivel a soron kívüli elbírálás e körülmények között már nem indokolt, ennek megszüntetéséről és az ügy általános szabályok szerinti elbírálásáról határoztak.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

56 Az együttesen vizsgálandó kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás keretében az átvétel vagy a visszavétel iránt a „Dublin III” rendelet 21. vagy 23. cikke értelmében megkeresett tagállam, amely e megkeresést az e rendelet 22. vagy 25. cikkében meghatározott határidőn belül visszautasítja, és amelytől ezt követően ezen 5. cikk (2) bekezdése alapján a megkeresés ismételt vizsgálatát kérik, köteles erre bizonyos határidőn belül válaszolni. Arra vár választ, hogy adott esetben mi értendő e határidő alatt, és milyen következményekkel jár az, ha a megkeresett tagállam az említett határidőn belül nem válaszol a megkereső tagállam ismételt vizsgálat iránti megkeresésére.

57 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az átvételre és a visszavételre vonatkozó eljárásokat kötelezően azon szabályokkal összhangban kell lefolytatni, amelyeket a „Dublin III” rendelet VI. fejezete tartalmaz, és különösen egy sor kötelező határidő betartásával kell lefolytatni (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Mengesteab ítélet, C-670/16, EU:C:2017:587, 49. és 50. pont; 2018. január 25-i Hasan ítélet, C-360/16, EU:C:2018:35, 60. pont).

58 Így a „Dublin III” rendelet 21. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az átvétel iránti megkeresést a lehető legrövidebb időn belül, mindenesetre pedig a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának időpontjától számított három hónapon belül kell előterjeszteni. Ezen első határidőtől eltérően, az Eurodac-rendelet 14. cikke alapján nyilvántartott adatokra vonatkozó Eurodac-találat esetén e megkeresést az e találat beérkezésétől számított két hónapon belül kell előterjeszteni.

59 Hasonlóképpen, a „Dublin III” rendelet 23. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a visszavétel iránti megkeresést haladéktalanul, de minden esetben az Eurodac-rendelet 9. cikkének (5) bekezdése szerinti Eurodac-találat beérkezését követő két hónapon belül kell megtenni. Amennyiben ez a megkeresés az Eurodac-rendszerből kapott adatoktól eltérő bizonyítékon alapul, a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (2) bekezdése értelmében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának időpontját követő három hónapon belül el kell küldeni a megkeresett tagállamnak.

60 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó e határidők lejártának joghatásait akként határozta meg, hogy a „Dublin III” rendelet 21. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében, illetve 23. cikkének (3) bekezdésében pontosította, hogy amennyiben az említett megkereséseket az említett határidőkön belül nem terjesztik elő, a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért a megkereső tagállam felelős.

61 Továbbá az uniós jogalkotó ilyen kötelező határidőket és a lejártukhoz fűződő joghatásokat az átvétel és a visszavétel iránti megkeresésre adandó válasz kapcsán is megállapított.

62 Egyrészt ugyanis, ami az átvétel iránti megkeresésre adandó választ illeti, a „Dublin III” rendelet 22. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a megkeresett tagállam elvégzi a szükséges ellenőrzéseket, és a megkeresésről annak kézhezvételétől számított két hónapon belül határozatot hoz.

63 A „Dublin III” rendelet 22. cikkének (6) bekezdése értelmében, amennyiben a megkereső tagállam a rendelet 21. cikke (2) bekezdésének rendelkezései szerint sürgős eljárást kért, a megkeresett tagállam mindent megtesz a megjelölt – legalább egyhetes – határidő betartására. Kivételes esetekben, ha bizonyítható, hogy a kérelmező átvétele iránti megkeresés megvizsgálása különösen összetett, a

megkeresett tagállam válaszolhat a megjelölt határidőt követően, de minden esetben egy hónapon belül. Ilyen esetben a megkeresett tagállamnak az eredetileg megjelölt határidőn belül értesítenie kell a megkereső tagállamot a válasz elhalasztására vonatkozó határozatáról.

64 A „Dublin III” rendelet 22. cikkének (7) bekezdése szerint az e cikk (1) bekezdésében említett két hónapos határidő és a (6) bekezdésében említett egy hónapos határidő be nem tartása a kérelem elfogadásával egyenértékű, és az adott személy átvételének kötelezettségét vonja maga után, beleértve a megérkezésével kapcsolatos megfelelő intézkedésekre vonatkozó kötelezettségeket.

65 Másrészt, ami a visszavétel iránti megkeresésre adandó választ illeti, a „Dublin III” rendelet 25. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a megkeresett tagállam elvégzi a szükséges ellenőrzéseket, és haladéktalanul, de minden esetben a megkeresés beérkezésének időpontjától számított egy hónapon belül határozatot hoz a megkeresésről. Amennyiben a megkeresés az Eurodac-rendszerből származó adatokon alapul, ez a határidő két hétre csökken.

66 A „Dublin III” rendelet 25. cikkének (2) bekezdése értelmében az egy hónapos határidő vagy az (1) bekezdésben említett kéthetes határidő be nem tartása a kérelem elfogadását jelenti, és az érintett személy visszavételének kötelezettségét vonja maga után, ideértve a megérkezésével kapcsolatos megfelelő intézkedésekre vonatkozó rendelkezéseket is.

67 Ami az átvétel vagy a visszavétel iránti megkeresés kapcsán a „Dublin III” rendelet 22. cikkének (1) és (6) bekezdésében, illetve 25. cikkének (1) bekezdésében meghatározott határidő lejártát követő válaszadáshoz az e rendelet 22. cikkének (7) bekezdése és 25. cikkének (2) bekezdése értelmében fűzött joghatásokat illeti, hangsúlyozni kell, hogy ezek a joghatások nem kerülhetők el a megkereső tagállamnak adott pusztán formális válasszal. Kétségkívül ugyanis ezen 22. cikk (1) bekezdéséből és e 25. cikk (1) bekezdéséből az következik, hogy a megkeresett tagállamnak a kötelező határidő betartása mellett el kell végeznie a szükséges ellenőrzéseket ahhoz, hogy határozni tudjon az átvétel vagy a visszavétel iránti megkeresésről. A végrehajtási rendelet 5. cikkének (1) bekezdése egyébiránt pontosítja, hogy a megkeresést elutasító válasznak teljeskörűen és részletesen meg kell indokolnia a visszautasítást.

68 Ugyanakkor a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (2) bekezdése értelmében, amennyiben az átadásra nem kerül sor a hat hónapos határidőn belül, a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam mentesül az érintett személy átvételére vagy visszavételére vonatkozó kötelezettség alól, és a felelősség a megkereső tagállamra hárul. E határidő legfeljebb egyéves időtartamra meghosszabbítható, ha az átadásra az érintett személy szabadságvesztése miatt nem kerülhetett sor, illetve legfeljebb tizennyolc hónapra, ha az érintett személy ismeretlen helyen tartózkodik.

69 A jelen ítélet 58–68. pontjában felidézett rendelkezésekből az következik, hogy ezekkel az uniós jogalkotó az átvételi és a visszavételi eljárás kereteit olyan kötelező jellegű határidőkkel határozta meg, amelyek meghatározó módon hozzájárulnak a nemzetközi védelem iránti kérelmek kezelésének gyorsaságára vonatkozó, a „Dublin III” rendelet (5) preambulumbekezdésében említett célkitűzés megvalósításához, biztosítva, hogy ezeket az eljárásokat indokolatlan késedelem nélkül folytassák le (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Mengesteab ítélet, C-670/16, EU:C:2017:587, 53. és 54. pont; 2017. október 25-i Shiri ítélet, C-201/16, EU:C:2017:805, 31. pont; 2018. január 25-i Hasan ítélet, C-360/16, EU:C:2018:35, 62. pont).

70 Ezek a kötelező határidők tanúskodnak arról, hogy az uniós jogalkotó kiemelt jelentőséget tulajdonított a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam gyors meghatározásának, valamint arról, hogy – tekintettel arra a célkitűzésre, hogy a nemzetközi védelem megadására vonatkozó eljárásokhoz való hatékony hozzáférés biztosított legyen és a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe – e jogalkotó szerint e kérelmeket adott esetben más tagállam köteles megvizsgálni, mint amely az e rendelet III. fejezetében előírt feltételek szerint felelősként meghatározott tagállam.

71 E megfontolásokat figyelembe véve kell az előzetes döntéshozatalra előterjesztett, a jelen ítélet 56. pontjában újrafogalmazott, a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározott ismételt vizsgálatra irányuló eljárásra irányadó határidőkre vonatkozó kérdéseket megvizsgálni.

72 A végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdése értelmében, amennyiben a megkereső tagállam úgy véli, hogy a kérelmező átvételének vagy visszavételének a megkeresett tagállam általi visszautasítása tévedésen alapul, vagy ha kiegészítő bizonyítékkal rendelkezik, amelyek benyújtásra alkalmasak, kérheti az utóbbi tagállamtól az átvétel vagy a visszavétel iránti megkeresésének ismételt vizsgálatát. Ezzel a lehetőséggel a megkeresett tagállam elutasító válaszának kézhezvételétől számított három héten belül élhet. A megkeresett tagállamnak törekednie kell arra, hogy két héten belül választ adjon. Mindenesetre ez a kiegészítő eljárás nem indítja újra a „Dublin II” rendelet 18. cikkének (1) és (6) bekezdésében, illetve 20. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott, a „Dublin III” rendelet 22. cikkének (1) és (6) bekezdésében, illetve 25. cikkének (1) bekezdésében meghatározottaknak megfelelő határidőket.

73 Meg kell állapítani, hogy a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének magából a szövegéből kitűnik, hogy a megkereső tagállam azon lehetősége, hogy a megkeresett tagállamhoz ismételt vizsgálat iránti megkeresést intézzen azt követően, hogy e tagállam az átvétel vagy visszavétel iránti megkeresést visszautasította, „kiegészítő eljárásnak” minősül. E rendelkezést, mivel a végrehajtási rendelet az (1) preambulumbekezdése szerint a „Dublin III” rendelet által hatályon kívül helyezett és felváltott „Dublin II” rendelet hatékony végrehajtásának biztosítására irányul, a „Dublin III” rendelet rendelkezéseinek és az általa kitűzött céloknak megfelelően kell értelmezni.

74 Így a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdését oly módon kell értelmezni, hogy az ismételt vizsgálatra irányuló – fakultatív jellegű – kiegészítő eljárás időtartama pontosan és előrelátható módon meghatározott legyen, mégpedig mind az összes érintett fél jogbiztonsága érdekében, mind pedig azért, hogy biztosított legyen a „Dublin III” rendeletben megállapított pontos időbeli kerettel való összeegyeztethetősége, illetve hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatalra irányuló, e rendelet által kitűzött cél ne kerüljön veszélybe. Egy olyan, ismételt vizsgálatra irányuló eljárás, amely határozatlan idejű lehet, azzal a következménnyel, hogy függőben hagyja annak kérdését, hogy melyik tagállam felelős a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért, illetve azzal a következménnyel, hogy jelentősen, sőt akár korlátlan mértékben hátráltatja e kérelem megvizsgálását, nem lenne összeegyeztethető a gyorsításra irányuló célkitűzéssel.

75 Az említett célkitűzés, amely a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének is alapját képezi, magából e rendelkezés szövegéből adódóan egy olyan, pontos időbeli keret meghatározásában képződik le, amely a megkereső tagállam számára háromhetes határidőt állapít meg arra, hogy a megkeresett tagállamtól a megkeresés ismételt vizsgálatát kérje, illetve kéthetes határidőt arra, hogy a megkeresett tagállam erre választ adjon.

76 Így, először is a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdése második mondatának szövegéből kétségtelenül az következik, hogy a megkereső tagállamnak az ezen 5. cikk (2) bekezdésében biztosított azon lehetőséggel, hogy az átvétel vagy visszavétel iránti megkeresésének ismételt vizsgálatát kérje a megkeresett tagállamtól, az utóbbi elutasító válaszának kézhezvételétől számított három héten belül kell élnie. Következésképpen e kötelező határidő lejártával megszűnik a megkereső tagállam e lehetősége.

77 Másodszor, az ismételt vizsgálat iránti kérelemre történő válaszadásra a megkeresett tagállam rendelkezésére álló időt illetően a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének harmadik mondata úgy rendelkezik, hogy ez a tagállam törekszik arra, hogy két héten belül választ adjon. Ez a rendelkezés arra kívánja ösztönözni a megkeresett tagállamot, hogy jóhiszeműen együttműködjön a megkereső tagállammal, amikor az említett rendelkezésben meghatározott határidőn belül ismételten vizsgálja a megkereső tagállamnak az érdekelt átvétele vagy visszavétele iránti megkeresését, de nem

célja, hogy az ismételt vizsgálat iránti megkeresés – a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért fennálló felelősség átszállásának terhe mellett történő – megválaszolására vonatkozó jogi kötelezettséget megállapítson.

78 Ezt a megállapítást az is alátámasztja, hogy a „Dublin III” rendelet 22. cikkének (7) bekezdésével és 25. cikkének (2) bekezdésével ellentétben a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdése nem írja elő, hogy amennyiben a kéthetes határidő lejártával nem adnak választ, az a megkeresés elfogadásával egyenértékű, és az érintett személy átvételének vagy visszavételének kötelezettségét eredményezi.

79 Ilyen joghatás egyébiránt ahhoz sem fűzhető, ha a megkeresett tagállam nem a „Dublin III” rendelet – a kérdést előterjesztő bíróság által a második kérdésében hivatkozott – 25. cikkének (1) bekezdésében meghatározott legfeljebb egy hónapos határidőn belül válaszol a megkereső tagállam ismételt vizsgálat iránti megkeresésére. Ugyanis egy ettől eltérő értelmezés ellentétes lenne magával a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének szövegével, hiszen e rendelkezés utolsó mondata kifejezetten pontosítja, hogy a kiegészítő eljárás nem indítja újra azon határidőket, amelyek a „Dublin III” rendelet 22. cikkének (1) és (6) bekezdése, illetve 25. cikkének (1) bekezdése értelmében a megkeresett tagállam rendelkezésére állnak az átvétel vagy visszavétel iránti megkeresés megválaszolására, és amelyeket a megkereső tagállam *per definitionem* betartott, amikor a megkeresés ismételt vizsgálatát kérte.

80 A végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdéséből tehát az következik, hogy amennyiben a megkeresett tagállam a szükséges ellenőrzések elvégzését követően a „Dublin III” rendeletben ezzel kapcsolatban megállapított határidőn belül visszautasítja az átvétel vagy visszavétel iránti megkeresést, az ismételt vizsgálatra irányuló kiegészítő eljárás nem válthatja ki az e rendelet 22. cikkének (7) bekezdésében és 25. cikkének (2) bekezdésében előírt joghatásokat.

81 Harmadszor, azon kérdést illetően, hogy mi a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének harmadik mondatában előírt kéthetes határidő joghatálya, és milyen joghatások fűződnek e határidő lejártához, emlékeztetni kell arra, hogy ezt a rendelkezést, amint azt a jelen ítélet 73. pontja megjegyezte, a „Dublin III” rendelet rendelkezéseivel és az általa követett célokkal összhangban kell értelmezni, különös tekintettel egy olyan, világos és a gyakorlatban működőképes módszer kialakításának a rendelet (4) és (5) preambulumbekezdésében említett céljára, amely lehetővé teszi a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásáért felelős tagállam gyors meghatározását, annak érdekében, hogy biztosítva legyen az e védelem megadására vonatkozó eljáráshoz való tényleges hozzáférés, illetve hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe.

82 Márpedig a „Dublin III” rendelet e célját nem tartaná tiszteletben a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének egy olyan értelmezése, amely szerint az e rendelkezésben foglalt kéthetes határidő pusztán indikatív jellegű, ezért az ismételt vizsgálatra irányuló kiegészítő eljárást semmiféle válaszadási határidő nem korlátozza, vagy pedig csak egy előre meg nem határozott időtartamú „észszerű” válaszadási határidő korlátozza, amelyre az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdés utal, és amelyet a nemzeti bíróságoknak az ügy összes körülményét figyelembe véve esetről esetre kell értékelniük.

83 Egy ilyen „észszerű” válaszadási határidő alkalmazása ugyanis jelentős jogbizonytalansághoz vezetne, mivel mind az érintett tagállami hatóságok, mind pedig a nemzetközi védelmet kérelmezők számára lehetetlennek bizonyulna előre meghatározni, hogy a konkrét helyzetben ez a határidő pontosan meddig tart, ami egyébiránt arra ösztönözhetné a kérelmezőket, hogy a nemzeti bíróságokhoz forduljanak az említett határidő betartásának megvizsgálása végett, így tehát olyan bírósági eljárások kezdeményezésére indítaná őket, amelyek tovább késleltetnék a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározását.

84 Így a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely szerint az ismételt vizsgálatra irányuló kiegészítő eljárásra csupán egy előre meg nem határozott időtartamú „észszerű” válaszadási határidő vonatkozik, ellentétes lenne a „Dublin III” rendelet célkitűzéseivel, és nem lenne

összeegyeztethető az átvételi és visszavételi eljárás e rendeletben felállított általános rendszerével, amely tekintetében az uniós jogalkotó gondoskodott arról, hogy pontosan meghatározott, előrelátható és viszonylag rövid határidők övezzék.

85 E tekintetben meg kell jegyezni továbbá, hogy a jelen ügyek eltérnek azon ügyektől, amelyekben a Bíróság az „észszerű határidő” fogalmát alkalmazta. Ugyanis, bár ezen utóbbi ügyeket a szóban forgó határidőt meghatározó uniós jogi rendelkezések hiánya jellemezte (lásd különösen: 2013. február 28-i Arango Jaramillo és társai kontra EBB [felülvizsgálat] ítélet, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, 5., 28. és 33. pont; 2015. július 16-i Lanigan ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 44. és 48. pont; 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 97. és 104. pont; 2016. június 14-i Marchiani kontra Parlament ítélet, C-566/14 P, EU:C:2016:437, 89. és 95–97. pont; 2017. szeptember 13-i Khir Amayry ítélet, C-60/16, EU:C:2017:675, 41. pont; 2018. április 12-i A és S ítélet, C-550/16, EU:C:2018:248, 45. és 61. pont; 2018. június 27-i Diallo ítélet, C-246/17, EU:C:2018:499, 58. és 69. pont), a Bizottság azonban a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében pontos – kéthetes – határidőt írt elő, amelyen belül a megkeresett tagállamnak törekednie kell arra, hogy a megkeresésének ismételt vizsgálatát kérő megkereső tagállamnak választ adjon.

86 E körülmények között a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének harmadik mondatát úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben meghatározott kéthetes válaszadási határidő lejártával véglegesen lezárul az ismételt vizsgálatra irányuló kiegészítő eljárás, függetlenül attól, hogy a megkeresett tagállam e határidőn belül válaszolt-e a megkereső tagállam ismételt vizsgálat iránti megkeresésére, vagy sem.

87 Ennélfogva a megkereső tagállam tekintendő az érintett nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak, kivéve ha a „Dublin III” rendelet 21. cikkének (1) bekezdésében és 23. cikkének (2) bekezdésében e célból meghatározott kötelező határidőn belül az átvétel vagy a visszavétel iránti új megkeresés előterjesztéséhez szükséges idő még rendelkezésre áll.

88 Negyedszer, meg kell jegyezni, hogy a „Dublin III” rendelet 22. cikkének (1) és (6) bekezdésében, illetve az e rendelet 25. cikkének (1) bekezdésében meghatározott válaszadási határidő nem befolyásolja az ismételt vizsgálatra irányuló kiegészítő eljárás tekintetében előírt határidő számítását. Ugyanis a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely szerint ez az eljárás csakis a „Dublin III” rendelet ezen rendelkezéseiben meghúzott határok között folytatható le, ezért kizárólag akkor lehetséges, ha a megkeresett tagállam az átvétel vagy a visszavétel iránti megkeresésre történő válaszadás tekintetében meghatározott határidőt nem merítette ki, a gyakorlatban nagyban gátolná az említett eljárás alkalmazását, ennélfogva pedig a „Dublin III” rendelet végrehajtása szempontjából nem lenne hasznosnak tekinthető.

89 Ennélfogva a megkereső tagállam jogosult a megkeresett tagállamhoz a megkeresés ismételt vizsgálata iránti kérelmet intézni a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének második mondatában előírt, a megkeresett tagállam elutasító válaszának kézhezvételétől számított háromhetes határidőn belül, még akkor is, ha az ismételt vizsgálat iránti kiegészítő eljárás befejezése a végrehajtási rendelet 5. cikke (2) bekezdésének harmadik mondatában meghatározott kéthetes határidő lejártával úgy zárulna le, hogy a „Dublin III” rendelet 22. cikk (1) és (6) bekezdésében, illetve az e rendelet 25. cikkének (1) bekezdésében megállapított határidő már lejárt.

90 A fenti megfontolások összessége alapján a feltett kérdésekre a következőképpen kell válaszolni:

– a végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás keretében az átvétel vagy a visszavétel iránt a „Dublin III” rendelet 21. cikke, illetve 23. cikke értelmében megkeresett tagállam, amely e megkeresést a szükséges ellenőrzések elvégzését követően az e rendelet 22. cikkében, illetve 25. cikkében meghatározott határidőn belül visszautasítja, és amelytől

ezt követően az említett 5. cikk (2) bekezdése alapján a megkeresés ismételt vizsgálatát kérik, köteles a jóhiszemű együttműködés jegyében arra törekedni, hogy erre két héten belül választ adjon, és

– amennyiben a megkeresett tagállam az említett megkeresésre e kéthetes határidőn belül nem válaszol, az ismételt vizsgálatra irányuló kiegészítő eljárás véglegesen lezárul, amely folytán – az említett határidő lejártától számítva – a megkereső tagállam tekintendő a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak, kivéve ha a „Dublin III” rendelet 21. cikkének (1) bekezdésében és 23. cikkének (2) bekezdésében e célból meghatározott kötelező határidőn belül az átvétel vagy a visszavétel iránti új megkeresés előterjesztéséhez szükséges idő még rendelkezésre áll.

A költségekről

91 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A 2014. január 30-i 118/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelettel módosított, az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2003. szeptember 2-i 1560/2003/EK bizottsági rendelet 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására irányuló eljárás keretében az átvétel vagy a visszavétel iránt az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 21. cikke, illetve 23. cikke értelmében megkeresett tagállam, amely e megkeresést a szükséges ellenőrzések elvégzését követően az e rendelet 22. cikkében, illetve 25. cikkében meghatározott határidőn belül visszautasítja, és amelytől ezt követően az említett 5. cikk (2) bekezdése alapján a megkeresés ismételt vizsgálatát kérik, köteles a jóhiszemű együttműködés jegyében arra törekedni, hogy erre két héten belül választ adjon.

Amennyiben a megkeresett tagállam az említett megkeresésre e kéthetes határidőn belül nem válaszol, az ismételt vizsgálatra irányuló kiegészítő eljárás véglegesen lezárul, amely folytán – az említett határidő lejártától számítva – a megkereső tagállam tekintendő a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak, kivéve ha a 604/2013 rendelet 21. cikkének (1) bekezdésében és 23. cikkének (2) bekezdésében e célból meghatározott kötelező határidőn belül az átvétel vagy a visszavétel iránti új megkeresés előterjesztéséhez szükséges idő még rendelkezésre áll.

Aláírások